

При створенні стильового рішення відкриваються широкі змоги здійснення індивідуальності. Важливо забезпечити унікальність створюваних дизайн-проектів, чому сприяє застосування сучасних матеріалів та додаткові елементи (наприклад, арт-об'єкти, живопис, аксесуари в одязі), здатних перетворити простір об'єкту, що проектується.

Більшість дизайн-проектів, представлених студентами кафедри дизайну ХНТУ, засновані на реальних об'єктах, враховують специфіку об'єкта та його призначення. Також є проекти, які були реалізовані чи перебувають на стадії підготовки до реалізації, але повномасштабна війна коригує плани.

В перспективних планах створення дизайн-концепцій по відновленню втрачених архітектурних пам'яток, предметів мистецтва, використовуючи сучасні технології та спираючись на дослідженні Херсонщини.

УДК 721.012.6:016] (477)

Людмила САЄНКО

*кандидат історичних наук, зав. науково-педагогічної бібліотеки,
Одеська академія неперервної освіти*

АРХІТЕКТУРА ТА ДИЗАЙН У ВІДБУДОВІ УКРАЇНИ: БІБЛОГРАФІЧНИЙ ОГЛЯД

Після перемоги України у війні на неї чекають серйозні містобудівні виклики, облаштувати міський простір потрібно з урахуванням комфортності та інклюзивності. Російська війна принесла страждання мільйонам українців зруйнувала їхні будинки й цілі міста. Як відродити окуповані території після їх звільнення?

Книги про міста та архітектуру – це особливий літературний жанр, де переплітаються історії, ілюстрації і правила організації міського простору. Книги допоможуть вивчити частинку урбаністики та містобудування, зрозумівши принципи побудови великих і малих міст. Люди, які цікавляться цією темою, досліджують міста з іншої точки зору: для них домівки, дороги і зони відпочинку – це частина єдиного живого організму, де всі елементи повинні гармонійно переплітатися між собою. Щоб більше зануритися в тему відбудови міст, потрібно познайомитися з книгами які розкривають культуру, історію та національну особливість міста.

Книга **"Відбудова України: принципи та політика"** за редакцією Юрія Городніченка (професор Університету Каліфорнії в Берклі, голова Наглядової Ради "Вокс Україна"), Ілони Сологуб (наукова редакторка "Вокс Україна") та Беатріс Ведер ді Мауро (президентка CEPR, професорка Женевського інституту післядипломної освіти та INSEAD) – це збірник конкретних інструментів та політик, які варто застосовувати для відбудови України кращою, ніж вона була до війни [3]. Авторами книги стали 44 українські й іноземні науковці та практики. Книга охоплює широкий спектр тем: відбудова міст та інфраструктури, відновлення ринку праці, освіти та науки, європейська інтеграція та реформи врядування та інші. Ця книга підкреслює важливість допомоги союзників, однак, щоб відбудова справді стала історією успіху, майбутнє України мають визначати її громадяни. Іншими словами, українці мають бути власниками цього процесу.

Як будувати навіки, як створювати такі міста, в які захочеться повертатися? Книга **"Як будувати на віки. Архітектура поза часом"** Крістофера Александера – архітектора-практика, професор Каліфорнійського університету в Берклі, стала класикою і глибоко вплинули на сучасний дизайн, архітектурне проектування, науку про системи та інформатику. Ця книга – одне з найбільш важливих видань ХХ століття, що вплинула на розвиток дизайну, проектування, архітектури та комп'ютерних наук. Вона пропонує радикально новий підхід до архітектури й проектування простору, переосмислення традиційних ідей і практик. У центрі уваги автора — людина, а не архітектор, спосіб використання будинку, а не його зовнішній вигляд. Крістофер Александер формулює послідовну теорію архітектури і показує, наскільки тісно вона вплетена в саму природу людини [5].

Значення та роль у формуванні архітектурного образу міста міського середовища, просторово-планувальної структури, панорам і силуетів обґрунтовано в книзі **"Архітектурний образ міста"**, де автори використали сучасні закордонні дослідження та проектний досвід. Крім того, висвітлено використання природного ландшафту, сформовано містобудівну композицію відповідно до територіальних частин міста: історичного ареалу, загальноміського центру, житлових та промислових територій [8].

У навчальному посібнику **"Дизайн"** детально розглядаються та наводяться приклади формування історичних (класичних), етнічних та сучасних стилів. Для детального вивчення принципів формування дизайну інтер'єрів у навчальному посібнику наводяться теоретичні основи архітектури громадських будівель; архітектурної біоніки та ергономіки. Крім того, велика увага приділяється вивченню особливості формування стилю в архітектурі та дизайн і наведені

практичні аспекти створення дизайн-проектів [6]. Питання проектування і будівництва міст відповідно до їхніх соціально-економічних, екологічних та територіально-планувальних проблем наведені у навчальному посібнику **"Планування міст і транспорт"** [1]. У навчальному посібнику **"Типи будинків та архітектурні конструкції"** описано архітектурно-конструктивну структуру споруди, наведено головні конструктивні елементи житлових та громадських будівель, а також основні вимоги до них. Розглянуто типи будинків, класифікацію та основні відомості про будівлі і споруди [2].

Питання формування й колірної вирішення інтер'єрного простору з урахуванням творів образотворчого мистецтва, проблемні питання колористики певних стильових періодів розвитку архітектури, особливості сприйняття людиною творів мистецтва розглянуті у монографії **"Твори мистецтва в колірному вирішенні"** [9] а в навчальному посібнику **"Образотворче мистецтво та колір в інтер'єрі"** – викладені найбільш ефективні методи розкриття художнього образу інтер'єру згідно із грамотним використанням основних засад побудови колірної композиції, законів утворення колірної гармонії, принципів взаємодії кольору і світла, а також використання різних творів мистецтва [7].

Книга всесвітньо відомого урбаніста Й. Гела **"Міста для людей"** розкриває на наочних прикладах підхід до формування гуманістичного простору міста, де є справжній активний громадський простір, і місто наближається до соціального середовища та вказує альтернативні шляхи гуманних перетворень. Замість баштового житла підвищеної поверховості і суцільного паркування – зелені подвір'я середньої поверховості і культурне середовище [4].

Таким чином, література про дизайн та архітектуру дає корисні знання та уявлення про те, як в буквальному сенсі будують сучасний світ, розповідає, як відбудувати Україну комфортною для життя всіх людей. Усім нам хочеться, аби простір був естетичним та функціональним. Важливо змінювати сприйняття і будувати доступну зручну Україну для всіх. Саме час акцентувати та звертати увагу на проблему доступності, адже соціальні аспекти важливі вже зараз.

ЛІТЕРАТУРА

1. Безлюбоченко О.С. Планування міст і транспорт : навч. посіб. Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2021. 270 с.
2. Бойко Х. С. Типи будинків та архітектурні конструкції: навч. посіб. Львів, 2015. 202 с .

3. Відбудова України : принципи та політика / за ред. Ю. Городніченка, І. Сологуб. та Б. Ведер ді Мауро. Київ, 2022. 500 с.
4. Йен Гел. Міста для людей. Київ : Основи, 2018
5. Крістофера Александера Як будувати на віки. Архітектура поза часом. Київ, 2020. 460 с.
6. Незвещук-Когут Т. С. Дизайн : навч. посіб. Чернівці, 2021.
7. Образотворче мистецтво та колір в інтер'єрі : навч. посіб. Київ : Каравела, 2020. 320 с.
8. Посацький Б. С., Король Є. І., Кознарьська Г. Є. Архітектурний образ міста. Львів, 2019. 140 с.
9. Твори мистецтва в колірному вирішенні інтер'єрів громадських будинків : моногр. / О. І. Сєдак, О. Ю. Запорожченко. Київ : Каравела, 2020. 310 с.

Альона ЗАМЕЛЮК

голова правління Спілки будівельників півдня України

ТЕНДЕНЦІ ТА АЛГОРИТМ ВІДБУДОВИ ПІВДНЯ УКРАЇНИ

Відбудова півдня України є критичним питанням, яке вимагає стратегічного плану та скоординованих зусиль різних зацікавлених сторін, включаючи уряд, приватний сектор та міжнародні організації.

Відбудова півдня України є складним процесом, який включає багато вимірів, таких як економічний розвиток, покращення інфраструктури, соціальна інтеграція та екологічна стійкість. Таким чином, це вимагає залучення різних факторів і зацікавлених сторін, включаючи уряд, приватний сектор, організації громадянського суспільства та міжнародні інституції. Ці учасники повинні працювати разом, щоб визначити найбільш ефективні стратегії та втручання, мобілізувати необхідні ресурси та забезпечити узгодженість своїх дій із досягненням спільної мети.

Процес реконструкції має враховувати тенденції, які формують економіку та суспільство регіону, такі як цифровізація, урбанізація та перехід до економіки, заснованої на знаннях.

Відбудову півдня України неможливо відокремити від ширших соціальних та економічних тенденцій, які формують майбутнє регіону. До них відносяться цифровізація, яка трансформує спосіб роботи людей, спілкування та отримання доступу до інформації, урбанізація, яка призводить до концентрації населення та економічної діяльності в міських центрах, і перехід до економіки, заснованої на знаннях, що